

O důkazech

Kategorie:

- [Blog NTT](#)

Od Petr Jalůvka - 1. Listopad 2010

Pojednání o práci s důkazy v debatě nám představuje I. NTT - Kateřina "Katechka" Hanzelková.

Motto: Jsou tři typy lží. [Lež](#), hnusná [lež](#) a [statistika](#). (Mark Twain)

Nejednou jste již zajisté od rozhodčího během zpětné vazby zaslechli, že ten či onen důkaz nebyl příliš silný, či naopak, že toto tvrzení mělo být podpořeno vhodným důkazem a vám chyběl. Jak to vlastně s těmi důkazy je? Věřím, že následující blogový zápisek Vám vše objasní a navíc, naučí Vás něco nového a neokoukaného – připravovat a používat důkazové kartičky.

1. TYPY DŮKAZŮ

Důkaz je potvrzením či doložením platnosti tvrzení, které vznesete v debatě. Jako takový je povinnou součástí argumentu (PVDZ – Přednesení – Vysvětlení – Důkaz – Závěr – mnemotechnická pomůcka Petiční výbor dětí Země) a lze je rozdělit do několika skupin:

i. Statistika

Tento důkaz patří mezi nejčastěji se vyskytující v našich debatách. Statistika je většinou číselný údaj, kterým se afirmace či negace snaží potvrdit svá tvrzení, jejími zdroji bývají nejčastěji [Český statistický úřad](#) či [Eurostat](#), ale i jiné. Jako takové bývají i často citovány v novinových a časopisových článcích. Statistiky jsou dobrými sluhy, ale mnohdy mohou být i zlými pány, obzvláště, pokud je prezentujete vytržené z kontextu viz motto tohoto článku. Pro větší přesvědčivost i dopad doporučuji důsledně nastudovat a také přednést veškeré podstatné detaily přinášené statistiky. Pro Vaše oponenty není totiž nic snadnějšího se ve vaši statistice začít vrtat a nakonec ji tudíž i významně zpochybnit jako nerelevantní na podpoření přednášeného tvrzení.

ii. Studie a zprávy

Studie a zprávy obsahují detaily průzkumu daného tématu prováděného odborníky na slovo vzatými. I tento důkaz je velmi přesvědčivý, hodláte-li jej použít, nikdy nezapomeňte zdůraznit, o jakého odborníka se jedná, čím se zabývá, jak vypadal jeho výzkum a jeho závěry. I zde totiž hrozí vytržení z kontextu. Pozor, citujete-li nějaký novinový článek, kde se mluví o závěrech studie či o názoru zaručeného odborníka, nikdy neváhejte si zjistit o

citované osobě a studii co nejvíce, protože to může být užitečné v případě, že se vás oponenti zeptají na detaily a zpochybní hodnověrnost vašeho zdroje.

iii. Logické vyvození

S tímto typem dokazování se rovněž můžete setkat. Časté je popisování fungování mechanismu, či použití analogie nebo názorného příkladu. Zde je důležité uvědomit si, zda popsaný mechanismus či analogie dobře funguje na vámi dokazované tvrzení. Pro dokázání můžete použít i obecně známé skutečnosti, jak říká bod Pravidel 3.8. Role důkazového materiálu podporujícího argumentaci - „Pokud je důkazový materiál považován za obecně známou skutečnost, není třeba, aby jednotliví mluvčí dokazovali explicitně věrohodnost použitého materiálu. (Podmínkou ovšem je uvést základní bibliografické údaje). Avšak přichází-li strana s překvapivými fakty, statistikami atd., musí být připravena prokázat rozhodčím jejich hodnověrnost.“

iv. Osobní zkušenost a demonstrace

Toto je naopak typ důkazu, od jehož používání bych Vás chtěla odradit. Je sice fajn, že se o přípravě na tezi Bratři Mašínové jsou hrdinové poptáte své babičky, jaký na to má názor, ale ve své podstatě její názor není pro zhodnocení argumentu či tvrzení nikterak podstatný.

Rovněž demonstrace jakéhokoli materiálu, ať už je to hezký graf, schéma či přehledná tabulka, kterou byste nestihli celou odrecitovat, je v debatě přísně zakázána.

2. DŮKAZOVÉ KARTIČKY A JAK NA NĚ

Poté, co sesbíráte všechny články a studie a prolezete stránky statistických úřadů křížem krážem, je určitě dobré si informace dobře vytrítidit a mít je připravené pro okamžité použití během debaty, protože hledat určitý důkaz ve zmeti podtrhaných papírů není ten nejefektivnější způsob při přípravě na řeč. V mé debatní praxi se osvědčily takzvané důkazové kartičky. Jsou to papíry většinou formátu A5, na které se po nalezení důkazu daná citace přepíše, spolu se zdrojem a krátkým zdůvodněním, co z dané citace vyplývá. Toto zdůvodnění se potom dá využít v řeči při přednášení důkazu. Protože na turnajích debatujeme na obě dvě strany teze, je dobré si připravit tyto kartičky jak pro afirmativní obhajobu, tak i pro negativní refutace. Tyto se snadno dají odlišit například použitou barvou písma, či obarveným rožkem nebo barevným papírem, na který se vytisknou.

Důkazové kartičky můžete buď psát ručně či elektronicky a společně v týmu je editovat dle potřeby, základ je je mít po ruce, když jsou nejvíce potřeba, tj. mít je v tištěné podobě na debatě. Obzvláště se hodí těm, kteří přečtou hodně článku v elektronické podobě a nemají možnost vše tisknout. Každopádně mějte na paměti, že rozhodčí si kdykoli může od Vás vyžádat důkazový materiál, takže si kopie článků uschovejte alespoň v elektronické podobě, ať do nich může v případě pochybností nahlédnout. Že to zní složité a stále nevíte, co si pod tím představit? Připravila jsem pro Vás příklad důkazů, které použili debatěři na prvním turnaji XVI. ročníku Debatní ligy Hrom do Poličky. Důkazová kartička by pro ně vypadala následovně:

A	<p>Teze:</p> <p>Zavedení školného na českých VŠ je krok špatným směrem.</p>
	<p>Citace:</p> <p>„Studenti z chudých rodin jsou existujícími náklady motivováni ke studiu i bez školného, studenty z rodin zámožnějších bude jen stěží motivovat částka, která je schopná ty chudší zruinovat.“</p>
	<p>Zdroj:</p> <p>Sociolog Jan Keller, 15.6.2010 – Debata: Zkvalitní školné vzdělání či jej vezme chudým?</p>
	<p>Dopad:</p> <p>Peníze již dnes hrají velkou roli v motivaci studovat na VŠ, pro studenty z bohatých rodin nebude problémem zavedení školného, naopak dost pravděpodobně bude likvidační a ne více motivační u studentů z chudých rodin.</p>

A příklad důkazové kartičky pro negaci:

N	<p>Teze:</p> <p>Zavedení školného na českých VŠ je krok špatným směrem.</p>
	<p>Citace:</p> <p>„Splácení odloženého školného je vázáno na aktuální životní situaci absolventa vysoké školy. Nemělo by tak docházet k tomu, že by splácení odloženého školného neumožnilo absolventovi VŠ uzavřít hypoteční úvěr nebo čerpat jiný druh úvěru. Podobně se podle dostupných informací uvažuje, pozastavení splácení po dobu mateřské, resp. rodičovské dovolené.“</p>
	<p>Zdroj:</p> <p>Zpráva Parlamentního institutu (2008)</p>
	<p>Dopad:</p> <p>Školné v současné navrhované podobě nebude nikterak klást překážky absolventům při jejich startu do pracovního a osobního života, ba naopak, pokud jejich aktuální životní situace nebude příznivá, bude jim splácení pozastaveno.</p>

3. ZÁVĚREM

Ráda bych závěrem podotkla, že výčet typů důkazů, který je v tomto článku uveden, není taxativní. Obdobně, důkazové kartičky můžete přizpůsobit obrazu svému, základ je zefektivnit práci s informacemi, naučit se chápat souvislosti a jejich dopad na dokazované. Věřím proto, že tento článek pro vás bude inspirací.

Tak tedy na brzku shledanou v Zábřehu, ať už s důkazovými kartičkami nebo bez nich, [Katechka](#) (1. NTT)